

# ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —  
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а.вр.

БРОЙ 15. У Новоме Саду, 21. Априла 1861. ГОД. IV

## Мисли о школи и учителяма.

### XXXII. Побольшанѣ школскога стана.

Сви мисле, да се станѣ школско донде побольшати неће, докгодъ се материялно станѣ учителя непобольша. Кадъ се учительске плате повисе, онда ће се више младића и изъ отмиѣвни кућа, што веѣ отудъ лепшегъ воспитаня донесу, на учительски чинѣ давати, и учительско ће звание одма веѣ уваженѣ добити; а докъ сама сиротиня, и деца изъ најпростѣи кућа, што викоегъ лепшегъ воспитаня отудъ недонесу, у препарандию долазила буду, неће сбогъ нѣи учительско звание уважено и пажено бити. Дајте дакле учителяма болѣ плате, пакъ ће и они сами одма више поноса добити, и онда ће се са веѣимъ правомъ одъ нѣи све оно искати моѣи, што се са правомъ искати има. — Тако говори данасъ савѣ светѣ.

Овдѣ има много истине, ал' све нестои. Ђетъ вѣстина, да су болѣ плате cadre станѣ школа сила побольшати, ал' нису ни оне свеможне, нису ни најглавниѣ некмол' едно едино средство. Обазримо се и увериѣмо се о томъ. Кодъ насъ су плате башѣ трајаве биле, и има ихъ јошѣ и данасъ на много места; па зарѣ нѣи ни едногъ ваљногъ учителя ту било? На много места плате су веѣ одъ некогъ доба лепо побольшане, едѣ се болѣ зажелити сме, па есуил сви учителя туда болѣи постали? Има ихъ не само туда, него и на вишимъ школама, и са далеко лепшимъ платама опетѣ тако удни, кои свогъ посла као и други

надничари безъ икое ревности и вештине тераю, и такође га терати, па ако ћешъ имъ јошъ онолике плате дати. Ђсул' међу свештеницима увекъ оно најревно-стниј ради ни у цркви, што најболъ парохие и највеће приходе имаю? Не. Тако ти е и у осталимъ званијама. Независи дакле све само единце одъ побольшаня плата.

Срдца требамо мы у школи, оддати срдца за народъ и за нѣгову децу, срдца, што су зракомъ божие любви у челикъ претворена и недаю се никојомъ нуждомъ и невольомъ савити; срдца што уму и у сироти-њи показати, да човекъ неживи само зарадъ обилногъ хлеба.

Ј знамъ, да ће се многомъ ова речъ тешка учинити, али е истина. Лепа е плата лепа стваръ, ал' одъ нѣ едине незагрея се срдце за школу никадъ. Ово се мора пре плате имати, и у овомъ е погледу препарандия далеко претежније средство: ако ова уме любавъ к' званю у младимъ срдцама пробудити, и светимъ пламеномъ богозаданућа разпалити, онда ћемо пре што желимо добити, а безъ овогъ ће узалудъ највеће плате бити.

## Неколико правила за обучаванѣ у народной школи.

(Свршетакъ.)

*9. Настоявай да ученици твои све оно задрже, и у живошу употребиши знаду, што су у школи научили!*

Ово ће учинити учитель, ако буде само оно деца предавао, што су деца схватити кадра; ако буде умео кодъ деце пажню за време предаваня одржати; ако буде само оно учио, што е најважније, и што е вредно да деца знаду; ако буде сваку науку, која се учи те-мельно предавао, притомъ не само сродно съ срод-

нимъ у сношение често доводио, него јошъ къ томе последнѣй школскѣй частъ сваке неделѣ, и последнѣй данъ свакогъ месеца съ повторавањемъ свега те неделѣ наученога проводио. Јошъ су стари рекли да е повторавањѣ мати знања, па то треба и мы предъ очима свагда да имамо, тако ћемо оно, што е еданпутъ научно, одъ забравности сачувати, и добити способностъ, да се са своимъ знанѣмъ кадгодъ треба разумно користити можемо.

*10. Старайсе да се у школи својој како умна, шако и стварна цѣль обучавања постигне!*

Свака наука у народной школи учи се: 1. зато да се нѣоме умне и душевне снаге дете пробужују, развију, крепе, и на радню подетичу. То е умна цѣль обучавања. 2. Науке се уче у народной школи и за то, да изъ нѣи дете набави себи она знања, која су му у свакомъ станю живота необходимо нуждна.

Ове обадве тежнѣ мора учитель у школи својој свагда предъ очима имати, али поглавито ону прву, ербо е она много важнија, и нѣ ради се предмети уче, и школа држи.

Овомъ приликомъ има се напоменути јошъ и то, да се предмети у народной школи не смеду сваки за себе као неко цело сматрати, него сви заедно имаю сачинјавати едно цело, кое бы назвати могли именованъ общтихъ и найнужднѣихъ знања. Ученѣ овыхъ знања, има се тако удесити, да се тымъ самимъ кодъ деце умни и душевни дари развию и оснаже, а у томе поступаню састои се башъ права вештина учителѣва. Кадъ на примеръ уче деца рачунѣ, то е стварна тежња наша при томъ послу да га науче, па да га после у животу употребити могу, а умна е тежња да имъ се ученѣмъ рачуна разумъ изобрази. Само онај учитель

кой е кадаръ средствомъ учения рачуна разумъ детин изобразити може се као воспитатель сматрати, а не онай кои га е ма коимъ начиномъ научно, добро рачунати. Исто тако кадъ учимо децу молитве, заповеди Божие, библичне и друге моралне приповедке и т. д. не смемо се онда задовољити само съ тымъ да деца то науче и знаду, него морамо много веѣма за тымъ тежити, да се посредствомъ овыхъ наука срдце детие облагороди.

*11. Пашти се да швоє обучаванѣ свой деци  
полезно буде!*

То сви знамо, да неможе свако дете еднакъ успѣхъ у наукама учинити, врѣ то, и покрай найболѣ волѣ, зависи у млогоме одъ природнога дара. Тко напримеръ има слабо памтенѣ, одъ тога се неможе изискивати да научи на паметъ онолико, колико се иште одъ другога, коме таково ученѣ лако пада. Али при свемъ томъ несме се учитель еднако само съ ономъ децомъ бавити, коя су болѣга дара, него мора свима све бити, и особито трудъ свой обраѣати на поучаванѣ среднѣ и слабие деце, коя нѣгове пѣмоѣи и нѣговога упутства найвеѣма требаю. Млого е валяни онай учитель, у коега школи сва деца ма и у средню руку напредую, него онай, кои съ нѣи неколико бравуре прави, а овамо веѣий део деце безъ свакогъ напредка године у залудъ проводи, па се онда јоштѣ такови учительи изговараю: „Я немогу шта силомъ, кои су хтели учити ти знаду, а кои нису хтели, сами су криви што ништа незнаду!“ Одговоръ овай никада неможе подпуно оправдати учителя, него свагда нѣму самомъ дає сведочбу, да нема вештине учительске, и да ние хтео онолико и онако радити, како и колико се одъ нѣга иште. Исто тако непристой се учителю, да онѣ само

отличнихъ и имуѣннихъ родителя децу свойски учи, а сиромашну занемаруе. Онъ треба да нема никаквога лицеприятія, да негледа ко е ко, него, по речма апостола Павла треба да *свима све буде*, да бы све у колико е могуће изобразио, воспитао, просветлио и унапредио.

12. *Несшой нигда у знаню швомъ на едномъ месшу, него единако с' Божіомъ помоћу напредуй.*

Христосъ Спаситель каже у св. еванђелию „Иже несовыраетъ со мною, расточаетъ,“ а стара учительска пословица каже: „*Docendo discimus, — учећи друге, училимо сами себе.*“ Дотле е само кадаръ учитель са успѣхомъ децу како валя изображавати, докле око свогъ собственогъ изображаваня и усавршеня ради. Ни еданъ дакле одъ насъ нека немисли, да е онъ савршено валянъ учитель. Изображаванъ мора быти непрекидно напредованъ. Школа е и за учителя самогъ најболъ училиште. У нъой има за нѣга іоштъ више науке, него за децу. По школи ће сваки вештакъ познати ели учитель нѣнъ добаръ или ние, настои л' онъ око свогъ изображеня или не настои. И као годъ што е истинита она пословица: „Покажи ми с' кимъ се дружишъ, па љу ти казати какавъ си самъ!“ исто тако е истинита и ова: „Покажи ми учителю твое ученике, да видимъ тебе!“

Идея ради кое учитель живи и дела, есть негованъ благочестивости, благонравности и разумности у млађаномъ нараштаю; едномъ речию: свестрано изображаванъ младежи, а ово е такавъ посао, кои иште да у свему томе, чему учитель друге руководи, самъ онъ непрестано и непрерывно напредуе. Зато особито важи за учителя оно правило, кое е славный немачвій списатель Шилеръ поставио, а то е ово:

„Müßlos vorwärts mußst du streben,  
Nicht ermüdet stille stehen,  
Willst du die Vollendung sehen.“

Н. Ђ. В.

## УЧИТЕЛСКА ПИТАЊА.

(Свршетакъ.)

Напоследку долази и *примораванѣ*, као средство загађе и прилѣжност истерати. Примораванѣ ако и није мило и приятно, опетъ се и са њимъ даје посао истерати, и ово непрестано чинећи, пређе радъ у обичај. Овде намъ знати ваља, да примораванѣ кодъ мале деце никадъ онако морално насилѣ није, као кодъ зрели люди. Колико силно примера има, да су најленија деца изашла после најприлѣжнија, и којима е радъ с' почетка мрзакъ био и огужанъ, изашао е после мио и драгъ; то е знакъ, да ово примораванѣ ни наликъ на оно није, где се о послу ради, кои никако и никадъ мио бити неможе.

Али примораванѣ нека е последнѣ средство, које се текъ онда покушати сме, кадъ е све друго узалудъ кушано; а то ће поредъ они многи предпоменути лепши и удеснији средства текъ кодъ врло забаталѣне деце можда нужно бити; али и у овомъ случаю ваља најпре тој деци хрѣаве и жалостне слѣди ленѣости често и живо предъ очи изводити, хрѣаве слѣди не само за време школскогъ живота, него на цео векъ, у дружини, обштини и држави; а уедно и добре слѣди прилѣжности у живимъ примерима представљати; пакъ ако и ово све узалудъ буде, и кадъ учитель обзрено све узроке извидио буде, зашто се ово ил' оно дете на прилѣжност нанести неда, и буде свудъ сходну помоћ дао, текъ онда ће савестно смети ош-

три навалити. И у овомъ погледу имамо слѣдуюће навести.

Познато е свакомъ, да се деца у погледу науке и прилѣжности онако владаги обикну и остану после онако, како ихъ учитель одма у почетку стегне ил' напусти. Кои дакле учитель за свакомъ задаѣомъ било школска ил' домаћа, одма с' почетка озбиљски стане тако, да деца одма с' почетка увиде, да ту нема шале ни врђаня, већ да се израдити мора, научиће децу на израђиванѣ; а кои ихъ напуштао буде, и деца га сазнаю, да могу и безъ тогъ проћи, занемариће се едно по едно сва, најпосле и најприлѣжнија.

Придоданѣмъ свакомъ леньомъ детету по едно прилѣжнѣ, да га на радѣ подстиче и помало му помаже, научи се најленѣ прилѣжавати. Наређенѣ леньой деци шедатора, да ихъ сваки данѣ изпитаю и пријаве, кадро е такођерѣ леньо децу на веће прилѣжание подстаћи.

Леньо децу валя напредѣ у скамию ставити, да су непрестано на очима, као и она непажљива. Оно е врло неупутанѣ обичај леньо и лошию децу у најстражнию скамию турати, тамо јошѣ лошија буду, и јошѣ манѣ се отимлю. Леньо дете башѣ то и жели; и по томе му ние то ни каштига, ни примораванѣ ни надражаванѣ.

Исто е тако неупутно средство детету, кое домаћу задаћу ние научило ил' израдило задавати као у каштигу, да онда две и три израдити и научити мора. Кое ние кадро едне израдити, јошѣ манѣ ће две и три моћи. То е само голо претовараванѣ, и то волѣ недражи, него е убия. Учитель мора непрестано смишляти, да деци посла одлакша и омили, да га деца као милу и користну стварѣ свршую, а не да га за каштигу сматраю. Ако е кое дете домаће задаће изъ немара занебрегло, нужно е задржати га, да после

школе у школи сврши; али настојати ваља, поучити га и помоћи му, да е сврши, а не оставити безъ надгледања и помоћи. Кои учитељ овако децу оставља принуђенъ буде после карати и каштиговати, и кадъ ово чешће чини, деца огуглаю и напоследку волию мало караня ил' каштиге претрпити, него за посломъ стати, особито онимъ, когъ неуму безъ учитељве помоћи свршити. Отуда се види, да ни караня ни каштиге никако нису средства децу на прилѣжность приморати, нити ће се икој валянъ учитељ на ово већ само оно право примораванъ ослонити, кое за вратъ стане, пакъ и показуе и помаже, и неда маћи, докъ ние задаћа свршена.

### О чуваню здравля.

(Една лекція за недѣљошколке.)

#### III.

#### О воздуху.

(Продуженъ.)

Чистъ воздухъ ние едноставно већ многоставно тело. У своємъ природномъ саставу има на сваки 100 мера, 21 меру едне а 78 мера друге животдржеће провидне паре, а само  $\frac{1}{100}$  одъ јошъ други неки ствари, као водене паре и различити други смеса и задая, што се одъ различити ту живећи и дишући ил' трунући животиня и растиня, и одъ други на воздуху изпаривајући ствари извнѣю. Одъ ови смеса неке су невине, а неке сувише убитачне, ал' и најневиние шкодљиве су, чимъ ихъ се више нагомила; а ово се у часу с' буде у затворима, отуда е сваки затворенъ воздухъ по животъ и здрављъ онако шкодљивъ.



Одъ сви ови смеса найубиточниа е по люде она пара, што се одъ дисаня люди и животиня, одъ гореня ватре, вривня винскогъ и што се одъ трулежа прави, и непрестано у въздуху нагомилава, која се на полю разаспе и изгуби, а у затвору најгоре отрове людма начини. Воздухъ се дисаня исто онако троши, као и свака друга рана еломъ; и одъ ове танке въздушне ране потребуе сваки човекъ много, на данъ по више кубични хвати. У обичнимъ собама дакле, кое само неколико кубични хвати въздуха имаю, кадъ нѣи неколико душа само неколико сата одседе, савъ се въздухъ тако потроши, да у нѣму ништа више за животъ валяногъ неостане; и не то, него се јошъ оне горепоменуते најоначие наре напуни, која ихъ после само труе и дави.

Човечия е пара отровъ за нѣга и за све кои е въздухъ едаредъ у цигерицама био, тай е потрошенъ; што годъ е у нѣму валяногъ било, то е у телу у крви остало, а после е избачено издануто најнечистие, самъ отровъ. Кои е въздухъ едаредъ у цигерицама био, гори е негъ ело и пиѣе, кое е крозъ тело прошло, и напољ изъ тела избачено. Тако сваки човекъ веѣ самъ собомъ себи въздухъ квари, труе; а где ихъ е више сгомилао, тимъ веѣма га кваре, особито у собама малимъ затворенимъ и топлимъ. Кваре га и изпараванѣмъ на кожу, а највеѣма дисанѣмъ, особито мужеви, кои тимъ више въздуха требую и троше, што е кои веѣи и здравии, и што тежи посао ради. У затворенимъ собама дакле, особито где нѣи више седе, у радиовицама ил' спаваоницама ние поднипошто могуѣно добити въздуха, кои ние веѣ едаредъ ил' и више реда у телу био. Кадъ се дакле само по 6 сати на данъ у затвореној соби седи ил' спава, то е по  $\frac{1}{4}$  дана трованя сваки данъ, а да шта е кадъ се ко и дуже тако бави. Нема ништа убиточниа, него сгоми-

лано пребиванѣ люди. То е узрокъ, да сви люди, што у собама много седе и ту раде слаби изгледаю, бледи, зловольни, и пате одъ груди, кашлѣва, водене болести, шкорбута, и остали трули болештина; то е узрокъ, да ови и одъ найневинии болетица веѣма страдаю, нег' други одъ найопакии; то е узрокъ, да су сви селяни, поредъ сви свои далеко веѣи нужда и неволя опетъ здравии, а варошани поредъ свега свогъ болѣгъ живота опетъ више одъ болести страдаю и пропадаю; то е узрокъ, те люди по варошима при свой большой лекарини и искусниимъ лекарма много веѣма умиру него по селима; овуда на 50 ил' 60 по 1, а по варошима на 20 ил' 25 по 1. По самимъ варошима осведочило се, да по онимъ предградияма и краевима, где су улице шире и простори веѣи, те више воздуха има, люди и одъ болести веѣма поштеѣени биваю, и у њима сретние пролазе: а по узкимъ улицама и стешнѣнимъ местима и становима ил' рунама живеѣи одъ сваке болести веѣма морени и њима уморени биваю; овуда ихъ на 1000 по 40, а онамо едва 20 мру. Одъ сгомилаваня люди у казаматима, лагумовима, подрумима, тамницама ил' на галияма, особито лети на вруѣини има страотни известия найстрашниегъ помора свию, загушомъ за неколико часа, ил' найопачнимъ болестима, кое се одъ часа ту изроде а одатле и на свободне просторе разпростру, те силанъ светъ потамане. Найубиточние в сгомилаванѣ ово по войску, ерѣ е и много людство, и све здрави люди, кои нису на нечистъ воздухъ нимало обвикли, те тимъ ихъ нечистъ воздухъ пре помори.

Што су собе манѣ, ниже, мрачние, влажние, што су по себи несгодние за ветренѣ, што се веѣма зими грею, што се манѣ тварижу, што дуже затворене стов, што више люди у њима живи, тимъ су опачие, праве гробнице; у њима се извия непрестанце гомиломъ сва-

Кояки најпогании задая, кое мораю ти у нутри седећи  
 люди непрестано у себе увлачити и крвь свою тро-  
 вати. Одъ такови соба нека се сваки клони и бежи,  
 кои в свомъ добру рѣдѣ, ерѣ ни еданъ неће безъ ка-  
 штиге проћи. Исто су тако шкодљиве собе, у којима  
 многе свеће ил' кандила гору, у којима се мирисаве и  
 задишуће ствари држе, туда многи човекъ одъ часа  
 у несвѣсть пада; у собама, где се пећи диме, где се  
 пере и суши, где се кува, у собама влажнимъ иза ри-  
 баня ил' креченя ил' молованя, добию се у часу гла-  
 воболѣ, киявице и грознице. Паленѣмъ сумпорача и сум-  
 порски жишки извѣя се и у не затворенимъ местима  
 најзагушљивѣя нара и мора се сваки носомъ и у-  
 стма далеко одъ нѣ клонити. Затворенѣ ил' застоянѣ  
 воздухъ, као у рупама, бунарима, лагумовима, гробни-  
 цама, старимъ подрумима и т. д. угуши люде напре-  
 чацъ.

Свима по собама у затвореномъ воздуху живећимъ  
 людма чистѣ воздухъ в тимъ нужднии, што се више  
 у затворима бавити мораю, а особито онима кои се-  
 дећки послове свое свршую, зато, што се седећи на  
 пресомићено тело дисанѣ спреже и манѣ воздуха у-  
 влачи, те крвь неповольно занавля, одкудѣ долази, да  
 су ови люди, и у чистомъ воздуху бавлѣћи се увекъ  
 нездравни одъ они, што стоећки ил' ходећи раде где  
 слободниѣ одисати могу; зато онима чешће устати и  
 по кои редѣ већма воздухъ повући, слободниѣ оданути  
 валя. Чистѣ воздухъ е нужднии мужевима него же-  
 скима, и мужеви се у затвору пре поболу негѣ ове,  
 кое су и одъ нарави саме већма за затворѣ удешене,  
 више вичне, и више га безъ вреда поднети могу. Чистѣ  
 воздухъ е нужднии людма здравимъ и ячимъ, ови се  
 пре у затвору поболу него на затворѣ вични. Ал' како  
 сви горепоменути, тако и сви остали треба да непре-  
 стано чистѣ воздухъ траже, и да се за ово прво ста-

раю, ако су ради, да се здравља и века мирно најживе, да ихъ болести неморе и пре времена у гробъ неодоносе. Кожегодъ е дакле и кадгодъ е могућно нека свов послове наполю свршуе, а ако мора у собама радити, нека се за довољно чистогаъ воздуха прво и највећма стара, ветренѣмъ собе чистимъ воздухомъ тимъ чешће занављајући, што су манѣ. Нека се и зими по читаве сате собе баръ по триредъ на данъ ветре, еръ на часакъ прозоре и врата отворити невреди готово ништа, а лети нека су кадгодъ е могућно по васъ данъ прозори отворени. А највећма се старати валя за воздухъ, коегъ ноћу трошити имамо. Обданъ се и врата чешће тварижу те увекъ чистогаъ воздуха понешто уђе, а то ноћу небива; зато неваля у онимъ истимъ собама спавати, где се обданъ седи и ради; и неваля се много у исту собу на спаванѣ сгомилавати, еръ ако е игде, то е овде наређе бити најнуждние. Спаваће собе нека су по васданъ, а особито онда, кадъ и зракъ сунца у нѣи ући може отворене. Аколи се пакъ у онимъ истимъ собама, где се обданъ ради, и ноћу спавати мора, оно ихъ валя пре спаваня, ма какво на полю време било отворити и яко изветрити, те чистогаъ воздуха напустити, наватати. Јоштъ за млађе люде, неби спаваће собе никако ванъ у прекомерной цичи само греяти валяло, не само зато, што греянѣмъ воздухъ рећи буде и тада много манѣ рани и снажи, него и зато, што се у ладнимъ обданъ отворено држанимъ собама много тврђе мирние и слађе спава, и далеко већма оснажено устае.

(Продужиће се.)

## Царъ Лазаръ и царица Милица.

(О бою Косовскомъ.)

Царъ Лазаре съде за вечеру,  
Покрай нѣга царица Милица;

Вели нѣму царица Милица:  
 „Царъ Лазаре, Србска круно златна!  
 „Ты полазишь сютра у Косово,  
 „С' собомъ водишь слуге и войводе,  
 „А кодъ двора ни когъ не оставляшь,  
 „Царе Лазо одъ мушкѣхъ глава  
 „Да ти може кнѣгу одниети  
 „У Косово и натрагъ вратити;  
 „Одводишь ми деветъ миле браће,  
 „Деветъ браће, деветъ Юговића:  
 „Остави ми брата баръ еднога,  
 „Едногъ брата сестри одъ заклетве.“  
 Ньой говори србски кнезъ Лазаре:  
 „Госпо моя, царице Милице!  
 „Кога би ти брата найволѣла  
 „Да т' оставимъ у биелу двору?“ —  
 „Остави ми Бошка Юговића.“  
 Тада рече србски кнезъ Лазаре:  
 „Госпо моя, царице Милице!  
 „Када сютра биелъ данъ осване,  
 „Данъ осване и огране сунце,  
 „И врата се отворе на граду,  
 „Ти ишетај граду на капию,  
 „Туд' ће поћи войска на алае:  
 „Све коньници подъ бойнимъ коньлима,  
 „Предъ њима е Бошко Юговићу,  
 „И онъ носи креша баряка;  
 „Кажи нѣму одъ мене благословъ,  
 „Некъ да барякъ, коме нѣму драго,  
 „На некъ съ тобомъ кодъ двора остане.“  
 Кадъ у ютру ютро освануло  
 И градска се отворише врата,  
 Тад' ишета царица Милица,  
 Она стаде граду кодъ каписе,  
 Ал' ето ти войске на алае:  
 Све коньници подъ бойнимъ коньлима,  
 Предъ њима е Бошко Юговићу  
 На алату васъ у чистомъ знату,  
 Креша гъ е барякъ поклоню,  
 Побратиме! до коня алата;  
 На баряку одъ злата ябука,  
 Изъ ябуке одъ злата крестови,  
 Одъ крестова златне ките vise,

Те кудкаю Бошка по плећима;  
 Примаче се царица Милица,  
 На увати за узду алата,  
 Руке склони брату око врата,  
 Пакъ му поче тихо говорити:  
 „О мой брате, Бошко Юговићу!  
 „Царъ в тебе мене поклонио,  
 „Да не идешъ на бой на Косово,  
 „И тебе в благословъ казао,  
 „Да дашъ барякъ, коме тебе драго,  
 „Да останешъ са мноми у Крушевцу,  
 „Да имадемъ брата одъ заклетве.“  
 Ал' говори Бошко Юговићу:  
 „Иди, сестро, на бивлу кулу;  
 „А я ти се не бихъ повратио,  
 „Ни изъ руке крешашъ барякъ дао,  
 „Да ми царе поклони Крушевацъ;  
 „Да ми рече дружина остала:  
 „Где страшивца, Бошка Юговића!  
 „Онъ не смѣде поћи у Косово  
 „За крстъ часни крвцу пролѣвати  
 „И за свою вѣру умриети.“  
 Пакъ проћера коня на капию.  
 Ал' ето ти старогъ Югъ-Богдана  
 И за нѣме седамъ Юговића,  
 Све в седамъ уставляла редомъ,  
 Ал' нивданъ ни гледати не ће.  
 Мало време за тимъ постаяло,  
 Ал' ето ти Юговићъ-Воина,  
 И онъ води царе в едеке  
 Покривене са сувиемъ златомъ,  
 Она подъ нѣмъ увати кулаша,  
 И склони му руке око врата,  
 Па и нѣму стаде говорити:  
 „О мой брате, Юговићъ-Воине!  
 „Царъ в тебе мене поклонио,  
 „И тебе в благословъ казао,  
 „Да дашъ едек', коме тебе драго,  
 „Да останешъ са мноми у Крушевцу,  
 „Да имадемъ брата одъ заклетве.“  
 Вели нѣойзи Юговићъ-Воине:  
 „Иди, сестро, на бивлу кулу;  
 „Не бихъ ти се юнакъ повратио,

„Ни царева едеке пустио,  
 „Да бихъ знао, да бихъ погинуо;  
 „Идемъ, сею, у Косово равно  
 „За крстъ часни крвцу пролѣвати  
 „И за вѣру съ браћомъ умриети.“  
 Пакъ проћера коня на капию.  
 Кадъ то виђе царица Милица,  
 Она паде на каменъ студени,  
 Она паде, пакъ се обезнани;  
 Ал' ето ти славнога Лазара,  
 Када виђе госпођу Милицу,  
 Удр'ише му сузе низъ образе;  
 Онъ с' обзире с' десна на лаво,  
 Те дозивлъ слугу Голубана:  
 „Голубане, моя вѣрна слуго!  
 „Ти одяши одъ коня лабуда,  
 „Узми госпу за биеле руке,  
 „Пакъ е носи на танану кулу;  
 „Одъ мене ти Богомъ просто било!  
 „Не мой ићи на бой на Косово,  
 „Већъ остани у биелу двору:“  
 Кадъ то зачу слуга Голубане,  
 Проли сузе низъ биело лице,  
 Па одсѣде одъ коня лабуда,  
 Узе госпу за биеле руке,  
 Однесе е на танану кулу:  
 Ал' свомъ срцу одолѣт' не може,  
 Да не иде на бой на Косово,  
 Већъ се врати до коня лабуда,  
 Посѣде га, оде у Косово.  
 (Продужиће се.)

## Подражана достойно.

### I.

У Дало се скупило јошъ 28 дек. 1847. неколико  
 жителя, да оснују заведение, изъ кога би могли шко-  
 ловати едно сиромашно дете изъ свое общине. Томъ  
 приликомъ скупили су међу собомъ 229 ф. С' кон-

цель 1860 год. било е станѣ овогъ заведения кое одъ каснии прилога, кое одъ интереса дошло на 905 фор. Ове год приликомъ светковине о св. Сави позове г. парохъ Петаръ Стефановиѣъ общину, да притеку овомъ заведению у помоѣ, и ту се скупи јошъ 153 ф. 60 новч. Многи су се овомъ приликомъ завештали, за живота свога давати годишнѣ прилогъ на овај фондъ.

Овако би могле многе общине наше учинити; јошъ ако би се при избору питомца, низъ сиротиню и на таленте и при одређиваню школа, и на економичну школу и за препарандию, коихъ курсъ само по две године трае, дакле најкраће, обзирали, учинили бы себи и својој общини највећу задужбину.

### Упразнѣна учительства.

1. У *Нимету* близу Темишвара: плата е 90 форин. у готов. новцу, 40\* пожунаца жита, 2 ланца ливаде, 2 фата дрва, 4 фата сламе, 12 фун. свеѣа, 25 фун. соли, 8 форин. свинче, и 8 ф. писарне потребе. Конкурсъ трае 3 неделъ после трећекратногъ обявления у Србскомъ Дневнику.

2. У *Чакову* два учительства:

а, за стари разредъ са годишнѣомъ платомъ 262 фор. 50 нов. 10 фати дрва с' коима се и школа греяти има, 50 пожунаца жита по постоећој тримесечној пияцној цени, 15 фун. свеѣа, 2 ланца земљ и 60 фор. за обиталиште.

б, за млађи разредъ, с' платомъ 200 ф. 8 фати дрва, с' коима се и школа греяти има, 25 пожунаца жита, 15 фун. свеѣа, и обиталиште.

Молбенице имаю се до конца Априла обществу послати.

3. У *Сеншомашу* стари разредъ са платомъ: 210 фор. Гот. новца, 28 фор. 35 нов. за 3 фата дрва, 18 ф. 90 нов. за 3 фата сламе, 52 фор. 50 нов. за обиталиште, 16 ланца ораће земљ. Молбенице имаю се до конца Априла обществу послати.